

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Ν. 3094/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρθρο 3 § 5)

ΘΕΜΑ:

**Διακοπή κρατήσεων της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ)
στους συνταξιούχους του Δημοσίου**

Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Ποττάκης

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Γεώργιος Π. Νικολόπουλος

Ειδικός Επιστήμονας: Γιάννης Τσελεκίδης

Απρίλιος 2018

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Γεώργιος Π. Νικολόπουλος
Ειδικός Επιστήμονας: Γιάννης Τσελεκίδης ☎2131306 641

18 Απριλίου 2018

Αριθμ. Πρωτ.: 241883/17150/2018

Προς τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών
Κύριο Γιώργο Χουλιαράκη

ΠΟΡΙΣΜΑ

Θέμα: Διακοπή κρατήσεων της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) στους συνταξιούχους του Δημοσίου

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 έγινε αποδέκτης πλήθους αναφορών¹ σχετικά με την μη συμμόρφωση της Γεν. Δ/σης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) στην υπ' αριθμ. 244/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού συνεχίζεται μέχρι σήμερα η παρακράτηση της ΕΑΣ από τις μηνιαίες συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου.

I. Ιστορικό

Ειδικότερα, με την εν λόγω απόφαση, κρίνεται ως αντισυνταγματική η επιβολή και αύξηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης που επιβλήθηκε στους συνταξιούχους του Δημοσίου Τομέα. Το Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας έκρινε ότι οι διατάξεις των άρθρων 38 του ν.3863/2010, 11 του ν.3865/2010 και συνακόλουθα των διατάξεων των άρθρων 44 παρ. 10 του ν.3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν.4002/2011, αντίκεινται τόσο στις διατάξεις του Συντάγματος (άρθρα 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και στις από αυτά απορρέουσες αρχές) όσο και στις υπερνομοθετικές πηγές δικαίου που δεσμεύουν τη χώρα μας και κυρίως στο Πρώτο Πρόσθετο

¹ Ενδεικτικά αναφέρουμε τις υπ' αριθ. 231060/05-07-2017 & 231094/05-07-2017 αναφορές πολιτών.

Πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Το σκεπτικό της απόφασης ήταν ότι τελικός αποδέκτης των εισφορών δεν είναι το Δημόσιο, από το οποίο συνταξιοδοτούνται οι δημόσιοι υπάλληλοι, αλλά οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης από τους οποίους δεν έχουν απολαβές οι συνταξιούχοι του Δημοσίου.

Σύμφωνα με το διατακτικό της απόφασης, ως χρονικό σημείο επέλευσης των αποτελεσμάτων της διάγνωσης της αντισυνταγματικότητας των προκείμενων διατάξεων ορίζεται ο χρόνος δημοσίευσης της. Όπως προκύπτει από το κείμενο της απόφασης, η διαφωνία μεταξύ της κρατούσας άποψης και της μειοψηφίας των μελών της Ολομελείας, έγκειται μόνο στην αναδρομικότητα της απόφασης, ήτοι στον «αποκλεισμό της δυνατότητας ολόκληρων κατηγοριών προσώπων να επιδιώξουν και να επιτύχουν δια των δικαστηρίων την ικανοποίηση των περιουσιακών τους αξιώσεων». Σε καμία περίπτωση δεν τίθεται ουδεμία αμφιβολία, από το σύνολο της Ολομελείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως προς την αντισυνταγματικότητα των διατάξεων παρά μόνο ως προς το χρονικό σημείο επέλευσης των αποτελεσμάτων της διάγνωσης της. Κατά συνέπεια, εφόσον σύμφωνα με την κρατούσα άποψη και άρα σύμφωνα με το διατακτικό της απόφασης, η ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης αποτελεί το χρονικό σημείο επέλευσης αποτελεσμάτων, η κυβέρνηση οφείλει να συμμορφωθεί από την εν λόγω ημερομηνία και να καταργήσει άμεσα την εισφορά αλληλεγγύης².

II. Θεσμικό Πλαίσιο και Νομολογιακά Δεδομένα

Στο σημείο αυτό, κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε ότι βάσει του Συντάγματος και συγκεκριμένα του άρθρου 95 παρ. 5, «η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

Με το ν.3068/2002 και το Π.Δ. 61/2004 ορίζονται ρητά τόσο η υποχρέωση όσο και η διαδικασία ελέγχου της συμμόρφωσης της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις. Ενδεικτικά αναφέρουμε

² Ειδικότερα στο σώμα της απόφασης αναφέρεται ότι: «Υπό τα δεδομένα αυτά, κατά την κρατήσασα γνώμη, πρέπει, ως χρονικό σημείο επέλευσης των αποτελεσμάτων της διάγνωσης της αντίθεσης των διατάξεων των άρθρων 38 του ν. 3863/2010, 11 του ν. 3865 και συνακόλουθα των διατάξεων των άρθρων 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011, ως προς την επιβολή και την αύξηση της ΕΑΣ σε βάρος των συνταξιούχων του Δημοσίου προς τα άρθρα 4 παρ. 1 και 5 και 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και τις από αυτά απορρέουσες αρχές να ορισθεί ο χρόνος δημοσίευσης της παρούσας.....

Διά ταύτα

Επιλύει το ζήτημα της συνταγματικότητας των διατάξεων των άρθρων 38 του ν. 3863/2010, 11 του ν. 3865/2010 και συνακόλουθα των διατάξεων των άρθρων 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011, ως προς την επιβολή και την αύξηση της ΕΑΣ σε βάρος των συνταξιούχων του Δημοσίου.

Αποφαινεται ότι οι διατάξεις αυτές στο μέτρο που αφορούν στους συνταξιούχους του Δημοσίου αντίκεινται στα άρθρα 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και στις από αυτά απορρέουσες αρχές, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Ορίζει, ως χρονικό σημείο επέλευσης των αποτελεσμάτων της διάγνωσης της αντισυνταγματικότητας των ως άνω διατάξεων, το χρόνο δημοσίευσης της παρούσας, σύμφωνα με το σκεπτικό».

δύο άρθρα του ν.3068/2002 από το ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ «ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ»

Άρθρο 1

Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει.

Άρθρο 5

1. Η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Α΄ του νόμου αυτού ή η προτροπή σε μη εκπλήρωση συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό παράπτωμα για κάθε αρμόδιο υπάλληλο.

Επιπλέον, οφείλουμε να σας επισημάνουμε ότι η αγωγή κατά του Ελληνικού Δημοσίου για την εισφορά αλληλεγγύης των συνταξιούχων του Δημοσίου, εισήχθη για εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου με τη διαδικασία της **πρότυπης δίκης** (άρθρ. 108Α του π.δ. 1225/1981, άρθρ. 69 του ν. 4055/2012), καθόσον κρίθηκε αρμοδίως ότι με αυτή τίθεται νομικό ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος το οποίο έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων.

Ειδικότερα, με το άρθρο 69 του ν. 4055/2012 με το οποίο προστέθηκε μετά το άρθρο 108 του π.δ. 1225/1981 το άρθρο 108^Α, εισήχθη για πρώτη φορά στη δικονομία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο θεσμός της πρότυπης δίκης και προβλέφθηκε η προσφυγή την Ολομέλεια προκειμένου να επιτυγχάνεται μια ενιαία νομολογιακή γραμμή με την έγκαιρη επίλυση του αμφισβητούμενου ζητήματος και την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, αφού περιορίζεται έτσι ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4055/2012, επιχειρείται η αποσυμφόρηση του Δικαστηρίου από εφέσεις, με τις οποίες τίθενται, κυρίως επί συνταξιοδοτικών υποθέσεων, νομικά ζητήματα τα οποία έχουν κριθεί παγίως από την Ολομέλεια αυτού με σωρεία αποφάσεων και επιτυγχάνεται η εξοικονόμηση σημαντικών οικονομικών πόρων και ανθρωποωρών εργασίας που απαιτούνται για την εκδίκαση των υποθέσεων αυτών.

Τέλος, και σε επίπεδο νομολογίας, στην υπ' αριθμ. 4707/2015 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναφέρεται ρητά ότι «από τις διατάξεις του ν. 4055/2012 που αφορούν στην πρότυπη δίκη, προκύπτει ότι η δίκη αυτή σκοπό έχει να χαράσσει σύντομα νομολογιακή γραμμή, να εδραιώσει το ταχύτερο δυνατό την ασφάλεια του δικαίου και να απαλλάξει τον πολίτη από την πολυετή αναμονή. Για την εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού η Ολομέλεια του Δικαστηρίου, ενώπιον της οποίας εισάγεται προς εκδίκαση με τη διαδικασία της πρότυπης δίκης το ένδικο βοήθημα ή μέσο, οφείλει να επιλύσει τα τιθέμενα νομικά ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος με τον πλέον πρόσφορο τρόπο, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη της ίδιας διαδικασίας για νομικό ζήτημα που εμπεριέχεται στον πυρήνα του αρχικώς τεθέντος και δυναμένου να επιλυθεί με την αρχική δίκη νομικού ζητήματος».

Συνοψίζοντας, θεωρούμε ότι η υπ' αριθμ. 244/2017 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως αποτέλεσμα πρότυπης δίκης, πρέπει καθολικά να εφαρμοστεί για το σύνολο των συνταξιούχων του Δημοσίου – τόσο ως προς τη διακοπή των κρατήσεων από τη μηνιαία σύνταξη τους όσο και ως προς τα αναδρομικά από 10-02-2017 - και δεν υφίσταται λόγος οι συνταξιούχοι να ταλαιπωρούνται υποβάλλοντας μεμονωμένα αιτήσεις προς το Ελεγκτικό Συνέδριο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης στην απόφαση του.

Άλλωστε, κάτι τέτοιο θα ερχόταν σε αντίφαση με τις γενικές αρχές του δικαίου με τις οποίες οφείλει να ευθυγραμμίζεται η δράση της Διοίκησης. Έτσι, εν προκειμένω θίγονται οι αρχές της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης, της ασφάλειας δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και κυρίως η αρχή της ισότητας η οποία επιβάλλει την ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες. Προσφεύγοντας στη δικαιοσύνη μια μερίδα μόνο των συνταξιούχων και επιτυγχάνοντας θεμιτό αποτέλεσμα για τους ίδιους, η διοίκηση κινείται εκτός των ορίων που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας, εδραιώνοντας έκδηλη και αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση η οποία βλάπτει το δημόσιο συμφέρον.

III. Συμπέρασμα

Ως εκ τούτου, εκτιμούμε ότι είναι απαραίτητο να προβείτε στις δέουσες ενέργειες προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση της διοίκησης με τη νομολογία, ήτοι να διακοπεί η συγκεκριμένη κράτηση από τη μηνιαία σύνταξη των συνταξιούχων Δημοσίου καθώς και να επιστραφούν αναδρομικά τα αχρεωστήτως παρακρατηθέντα ποσά από ημερομηνίας 10-02-2017.

A. I. Ποττάκης

Συνήγορος του Πολίτη